

До читачів часопису
“*Studia Ukrainica Posnaniensia*”

Сьомий випуск журналу „*Studia Ukrainica Posnaniensia*” традиційно репрезентує дві рубрики — “Мовознавство”, куди, крім статей суто лінгвістичного скерування, включено й публікації, присвячені проблемам методики викладання української мови як іноземної, і “Літературознавство”, куди входять і статті культурологічного спрямування.

У цьому випуску мовознавча рубрика містить наукові розвідки з питань українського термінознавства, зокрема вкажемо на наукову студію молодого львівського вченої Галини Германович, яка досліджує процеси, пов’язані з розвитком українських медичних термінів із соматичними компонентами *кефал-*, *медул(о)-*, *менін-*, *менін(о)*. Словотвірну деривацію, що має місце в мікологічній терміносистемі української мови, докладно описує польський дослідник Пшемислав Юзвікевич (Вроцлав — Польща), здійснюючи в окремих випадках порівняння з фактами польської мови. Олену Гаврилову (Харків — Україна) зацікавила проблема глобалізації, що демонструється на прикладі аналізу процесів, які відбуваються в терміносистемі на означення понять із комп’ютерної сфери.

Діахронічному аспекту опису актуального питання українського мовознавства присвячена стаття професора Ірини Кочан (Львів — Україна), яка пропонує коротку історію української пунктуації, указує на особливості становлення відповідної термінології, акцентує увагу на національному складникові цієї термінології.

Поступ науково-технічних аналітичних термінів, що мають асоціативно-метафоричну мотивацію в аспекті теорії лінгвокогнітології характеризує Лілія Гаращенко (Полтава — Україна). Порівняльну лінгвоконцептологію репрезентовано в статті Оксани Дзюбенко (Київ — Україна): вона досліджує компаративні конструкції, що функціують у текстах Івана Франка й Чарльза Діккенса — простежено особливості вербалізації концептів *учитель і учень*.

Двомовній лексикографії присвячена розвідка, що виконана у співавторстві знайомими в середовищі європейських лексикографів науковцями Володимиром Дубічинським (Варшава — Польща) та Тільманном Ройтером (Клагенфурт — Австрія): актуалізовано питання українсько-німецьких лексичних паралелей у словниковому форматі. Запропонований словник має велике практичне значення для засвоєння іноземної мови: він буде корисним для тих, хто вивчає українську й німецьку мови як іноземні й стикається з труднощами, мотивованими явищем омонімії.

Лінгвістичну теорію, спроектовану на вияв особливостей семантики українських паремій, висвітлює досвідчена українська вчена Валентина Калько (Черкаси — Україна). А молода польська дослідниця Анна Філіп’як (Познань — Польща) звернула увагу на актуалізацію фразеологізмів у поетичному тексті Ліни Костенко як вишуканої української лінгвоперсони. Концептуалізація духовних цінностей в українському науковому дискурсі й поетичному мовомисленні крізь призму очей конкретних мовних особистостей частково репрезентована в статті Ольги Черненко (Харків — Україна).

У цьому випуску порушуються й питання, пов’язані з проблематикою ономастики, зокрема магістра Домініку Янчуру (Познань — Польща) привабили псевдоніми сучасних українських письменників: ідеться про шляхи й мотиви їхнього творення, особливу креативність творців онімів зазначеного типу.

Теорію лінгвістичного щоденниковознавства, або діаріумології, доповнює Світлана Ігнат’єва (Дніпро — Україна): авторка актуалізує поняття *автобіографічна пам’ять*, що, на її думку, входить у структуру щоденникового дискурсу як одного з різновидів *ego*-тексту. Зазначену тезу дослідниця доводить переконливими прикладами. Аналіз *ego*-тексту пропонує й Світлана Богдан (Луцьк — Україна): учену цікавить лексичний регулятив *ліс*, що функціонує в епістолярних текстах Лесі Українки; у цій статті науковець розвиває й теорію української натурфілософії.

Грамматична прагматика цікавить Оксану Халіман (Харків — Україна). Ця дослідниця вивчає формування нової прагматичної норми української мови в процесі моделювання ступенів порівняння прикметників, що здійснює на матеріалі сучасної української преси. Авторка розвиває теорію граматики оцінки як самостійний лінгвістичний напрям.

Під кутом зору авторів цього збірника й проблематика лінгвістики тексту, його орнаменталіки, зокрема Ольга Діброва (Кременчук — Україна) характеризує особливості метафоризації образу “Я” у творчості Бориса Олійника.

Стаття Ірини Шкіцької (Тернопіль — Україна) виконана в ракурсі проблематики комунікативної лінгвістики й лінгвістичної жанрології. Дослідниця виявляє регулятивні комунікативні тактики, використовувані продавцями й покупцями, актуалізуючи один з видів ділової комунікації, що характерний для мовлення українців як учасників неопосередкованої торгівлі. Авторка аналізує значну кількість прикладів, записаних з усного мовлення, а також виокремлених із текстів української художньої літератури, надаючи системний опис типових мовленнєвих ситуацій.

Проблемні питання сучасного підручника з української мови — предмет статті Олени Горошкіної (Київ — Україна): ідеться про функційне навантаження сучасного підручника та шляхи впровадження компетентнісного підходу в освітній процес.

Рубрика “Літературознавство” також різноманітна за проблематикою. Окремі публікації стосуються опису тенденцій розвитку сучасної української літератури, зокрема Ришард Купідора (Познань — Польща) присвятив свою наукову студію аналізу поетичної збірки *Абрикоси Донбасу*: учений запропонував багатогранну рецепцію проблематики сучасного Донбасу, що подана крізь призму очей поетеси Любові Якимчук із застосуванням відповідної системи тропів і фігур, авторських прийомів моделювання довілля, що викликає низку різноманітних емоцій.

Наукова розвідка професора Анни Горнятко-Шумилович (Познань — Польща) знайомить читачів з новелістикою “забутого” українського письменника Василя Ткачука, якого дослідниця заново “відкрила” для української культури: авторка розмірковує про один з типових українських рослинних символів, що найбільш виразно актуалізований у творчості обраного для аналізу письменника, — це образ-символ *чічки* (*квітки*). Розкривається функційне значення діалектної лексеми *чічка* в художньому тексті, його особлива орнаменталіка та концептуальна значущість для української ментальності.

Олеся Нахлік (Львів — Україна) пропонує узагальнення рецепції творчості українського шістдесятника Василя Стуса, що здійснює на основі ретельного аналізу досліджень польських літературознавців, які вивчали цього поета крізь призму перекладів його текстів польською мовою, що дає зазначеній авторці змогу дещо по-новому висвітлити феномен вишуканого українського поета ХХ століття.

Сучасний погляд на українську класику за допомогою новітньої методики концептуального аналізу демонструє Жанна Янковська (Острог — Україна), яка зосередила увагу на національно-концептному просторі роману Панаса Мирного *Хіба ревуть воли, як ясла повні?* і подала своєрідне прочитання топосу “Дім”.

Отже, автори цього збірника демонструють поліфункційну методологічну парадигму сучасних гуманітарних досліджень, базуються на принципі атропоцентризму, сповідують методику інтердисциплінарності, надають кваліфіковані спостереження над новими мовними й літературознавчими явищами, указують на прикладний характер теорії. У цьому вбачаємо особливу цінність цього випуску.

*Науковий редактор
Тетяна Космеда*